

Специфікатор-прислівник модифікує кількісні ознаки, що реалізують як точну так і неточну кількість. Серед прислівників виокремлюються одиниці, що реалізують міру більшого (*more than, above*), меншого (*less than, under*) або невизначеного (*about, around*) числа. Напр.: англ. – *Then the sound of more footsteps, more than one person. The stroll over to Tsuta took less than five minutes, during which we made small talk. I had met Harry about five years earlier in Roppongi [7: 151].*

У функції принумерального специфікатора вживаються вказівні та невизначені займенники. Вказівні займенники *this* та *that* маркують одиничність – (*this man*), а *these* та *those* – множинність – (*these two men*). Напр.: англ. – *Not one of these seven cases resulted in so much as this homicide investigation [6: 218].*

У групі невизначених займенників виокремлюються *any, all, some, other*. Якщо *any, all* та *other* разом з числівником спроможні виражати приблизну та невизначену кількість (*my six apples, any seven students, all five pictures*), то числівники із займенником *some* у моделі *PrNumN* виражають ознаку приблизної кількості (*some six apples*). Напр.: англ. – *Please wait here – the second set will start in any fifteen minutes [7: 119]. For all six years, SOG's operations in Laos, Cambodia, and North Vietnam were compromised by a mole [7: 231]. Then one of the other six guys yells ... and shoulders his rifle, too [7: 202]. ..., where we were greeted by a young Japanese man with a stylish brush cut and a well-tailored navy suit with three of its some buttons fastened [7: 127].* Займенник із семою приблизності препарує однойменну сему нумерального словосполучення.

У моделі *NumN* специфікатор може займати постпозицію по відношенню до *Num*, у суцесивності типу *NumAdjN* (*two middle-aged men*), *NumAdj1Adj2N* (*two best real friend*), та *NumPrN* (*two my friends*). Напр.: англ. – *Two middle-aged men in black suits and ties left the coffee shop [7: 76]. I received my first practical lessons [7: 65]. Two his partners patted me down [7: 269].* Модель *NumNSp* представлена в компресованих словосполученнях типу *two stations ahead*, де прислівник тяжіє до іменника.

Але у розглянутих вище моделях стабільним елементом є *Num*, функціонування якого детермінується іманентними законами англійської мови, її структурним та семантичним дизайном.

Особливий лінгвокогнітивний інтерес представляють собою деривативні потенції нумеральних одиниць, їх епідигматичне буття. Компонент *Num*, у вільних нумеральних словосполученнях є стабільним автономним компонентом. Денумеративи є секондарними конструюваннями, модифікованими дериватами, які потребують у перспективі подальшого ретельного системно-функціонального осмислення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кубрякова Е.С. Типы языковых значений. Семантика производного слова. Изд. 2-е, доп. / Е.С. Кубрякова. – М.: Издательство ЛКИ, 2008. – 208 с.
2. Левицкий В.В. Семасиология / В.В.Левицкий – Винница: НОВА КНИГА, 2006. 512 с.
3. Омельченко Л.Ф. Продуктивные типы сложных слов в современном английском языке. – Киев: Вища школа, 1981. – 143 с.
4. Швачко С.О., Кобякова І.К. Нові технології вивчення квантитативних одиниць англійської мови // Актуальні проблеми романо-германської філології в Україні та Болонський процес. / Матеріали Міжнародної наукової конференції 24-25 листопада 2004 р. – Чернівці: Рута. – С. 297-298.
5. Швачко С.О. Квантитативні одиниці англійської мови: перекладацькі аспекти. – Посібник. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 128 с.
6. Alistair Maclean, Floodgate, Fontana/Collins, 1984, Number of Pages. – 315.
7. Barry Eisler, Rain Fall, PENGUIN BOOKS, 2002.

Щербань Н. П.
(Чернівці)

ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ І ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ

Стаття присвячена дослідженню семантичних особливостей фразеологічних одиниць і термінологічних словосполучень. Розглядаються проблеми розмежування термінологічних і фразеологічних словосполучень. У статті аналізуються диференційні ознаки фразеологізмів і термінологічних словосполучень, характеризуються складені терміни і найменування, що виникли внаслідок метафоричного переосмислення вільного словосполучення, розкриваються причини неправильного написання окремих сталих словосполучень, що полягають у змішуванні онімізації, термінологізації та фразеологізації.

Статья посвящена исследованию семантических особенностей фразеологических единиц и терминологических словосочетаний. Рассматриваются проблемы размежевания терминологических и фразеоло-

гических словосочетаний. В статье анализируются дифференциальные признаки фразеологизмов и терминологических словосочетаний, характеризуются составные термины и наименования, которые возникли вследствие метафорического переосмысления свободных словосочетаний, раскрываются причины неправильного написания отдельных устойчивых словосочетаний, которые состоят у смешивании онимизации, терминологизации и фразеологизации.

The article deals with the investigation of semantic peculiarities of phraseological units and terminological word-combinations. The problems of differentiating terminological and phraseological word-combinations are being discussed. Differential characteristics of phraseological units and terminological word-combinations are analyzed in the article. Compound terms and names that appeared due to metaphoric reinterpretation of a free word-combination are characterized. The causes of incorrect spelling of set expressions owing to onimisation terminologisation and phraseologisation mixture are revealed.

Фразеологічні одиниці – це різної структури сталі словосполучення з одиничним зчепленням компонентів і повним або частковим переосмисленням компонентного складу. Проблематичним вважається співвідношення терміна і фразеологічної одиниці. Незалежно від структури (окремі слова чи словосполучення) терміни об'єднуються своєю спільною функцією, як правило точно називаючи науково обгрунтовані поняття. Наукова термінологія займає певне місце в системі загального словникового складу.

Чим же термінологічні словосполучення, наприклад: *spezifisches Gewicht* - *специфічна вага*, *erweiterte Oberschule* – *повна середня школа*, *spitzer Winkel* - *гострий кут*, відрізняються від фразеологічних, типу: *langer Atem* - *витривалість*, *harter Brocken* – *твердий горішок*, *schwere Geburt* – *важка справа*. Основна відмінність термінологічних словосполучень від фразеологічних, на нашу думку, полягає ось у чому:

Термін однозначно підпорядкований поняттю, належить до певної галузі знань, не залежить від контексту: *autogenes Training* – *автогенне тренування*, *pädagogische Lesung* – *педагогічні читання*, *schneller Brüter* – *реактор на твердих нейтронах*. Комплексна термінологічна назва може включати і більше детермінуючих елементів, наприклад: *kontinuierliche, stetige* – *безперервні*, *analoge, diskrete* – *дискретні/перервні Signale*.

Фразеологічне словосполучення визначає предмет непрямо, опосередковано. Воно перестає існувати в цьому значенні тоді, коли стає елементом термінологічної системи. Наприклад: *spezifisches Gewicht* – *besondere Bedeutung, Rolle*; *j-n schach/ matt setzen* – *j-n handlungs-, kampfunfähig machen* – *зробити когось діє, – боєздатним*.

Той факт, що термінологічні словосполучення таким чином можуть стати базою для Туворення фразеологізмів, є свідченням їх різної природи як мовних одиниць. Фразеологізмами, очевидно, можна вважати ті термінологічні словосполучення, які, на відміну від словосполучень власне термінологічного характеру, пройшли процес семантичного перетворення.

Варто зауважити, що для утворення термінологічних словосполучень поряд із структурами широко розповсюдженими для термінологічних найменувань використовуються й такі моделі утворення, які специфічні для окремих галузей науки.

Терміни зі структурою словосполучення, компонентом яких є іменник, можуть виходити і на вербальне поле: *vom Stapel laufen lassen* – *спускати судно на воду*, *auf Kiel legen* – *закладати судно (на стапелі)*, *die Wurzel ziehen* – *добувати корінь*.

Особливі проблеми розмежування термінологічних та фразеологічних словосполучень створюють назви хвороб, рослин, тварин, що стає очевидним у трактовці відповідних конструкцій словниками та довідниками. Звичайно назви хвороб не розглядаються як власні імена і пишуться з малої літери: *das gelbe Fieber* – *жовтуха*, *die schwarze Pocken* – *вісна*. Чи можна розглядати ці народні назви, яким допомагають іноземні медичні терміни, як термінологічні словосполучення чи як нетермінологічні номінативні стереотипи, – інше питання. Але вони утворюють надану загальній мові галузь медичних назв, що перериває термінологізацію.

Народні назви рослин і тварин сприймаються як власні імена і пишуться з великої літери: *die Immerblühende Begonie* – *вічно квітуча бегонія*, *die Gemeine Stubenfliege* – *звичайна кімнатна муха*. Як власні імена характеризуються також назви блюд, наприклад: *Arme Ritter* – *in Milch aufgeweichte und gebackene Weißbrotscheiben* – *грінки*, або назва гри *Schwarzer Peter* – *дупень*, звідси і фразеологічна одиниця *j-m den Schwarzen Peter zuschieben* – *j-m die Schuld zuschieben* – *спитно звалювати провину на когось*. Порівняємо *die Schwarze Kunst* – *Buchdruckerkunst* – *друкарське мистецтво* (жартівливо) на противагу *die schwarze Magie* - *Beschwörung* – *закликання*, *die schwarze Kunst* – *Zauberei, Magie* – *чаклунство*, *böser Geist* – *злий дух, диявол*.

Власні імена зі структурою словосполучення відрізняються від інших назв в основному тим, що називають окремі об'єкти розпізнаючи. З ними не зв'язане узагальнююче значення класу. Ця розпізнавальна направленість на окремі об'єкти, яка не пов'язана з узагальнюючим відображенням цілого класу об'єктів, як це притаманно словосполученням нетермінологічного характеру, складає суть власних імен. При чому не так важливо, чи є відмінна ознака імені мотивованою завдяки семантичним елементам, чи така мотивація відсутня. Такі елементи імені можуть відігравати, в більшій чи меншій залежності від виду власного імені, другорядну роль: *Große Französische Revolution, Nördliches Eismeer, Berliner Straße, Grünes Gewölbe* – *зелене склепіння*. В таких випадках йдеться про власні імена як про словосполучення. Їх структура має для функціонування вторинне значення.

Свою власне іменною функцією відрізняються подібні словосполучення від фразеологізмів. Ця відмінність іменних і неіменних назв зв'язана в німецькій мові з орфографічною послідовністю. Іменні словосполучення вимагають написання з великої літери першого слова, навіть якщо це прикметник, наприклад: *Kalter Bach - Flußname, das Schwarze Meer*.

У практиці вживання таких словосполучень трапляються неточності, вони трапляються навіть і в окремих словниках. Причина неправильного написання, на нашу думку, полягає у змішуванні онімізації (утворення власних імен із групи слів, як словосполучень, тобто утворення багатослівних імен), термінологізації та фразеологізації.

Незважаючи на функціональні та орфографічні відмінності власне іменні словосполучення повинні знайти своє місце у фразеології. Їх можна віднести до сталих словосполучень нефразеологічного типу, а саме до лексичних єдностей, в яких відсутня семантична трансформація, відсутнє переосмислення: *der Nahe Osten, die BRD, der grammatische Wechsel, Zentralinstitut für Automatisierung*. За класифікацією фразеологічних одиниць І.І. Чернишової це лексичні єдності, що являють собою сталі словосполучення з номінативною функцією. Вони утворюють семантичну єдність на основі власне лексичного значення компонентів. У таких словосполученнях відсутній будь – який вид семантичної трансформації.

Ця група, різна за характером і силою спаяності складових компонентів фразеологізмів, як правило, є нейтральною в експресивно – емоційному плані.

Близько до фразеологічних словосполучень примикають складені терміни та найменування: *білий ведмідь, грудна клітка, сірчана кислота, ядерний реактор, мертвий сезон*. У німецькій мові: *geflügelte Worte, elektrischer Strom, angewandte Mathematik*. Ці фразеологічні словосполучення мають термінологічний характер. У їх складі слова зберігають лексико-семантичну самостійність. Тому відповідні терміни і складені назви не належать до фразеологічних одиниць.

Але серед складених термінів і назв можна виділити незначну групу утворень фразеологічного характеру: *заяча лапка, сидіти на колесі, сухий пайок; blinder Passagier, der schwarze Markt, die silberne Hochzeit*. Складені терміни і найменування цього типу виникли внаслідок метафоричного переосмислення вільного словосполучення і повинні належати до розряду фразеологізмів.

Таким чином, включення термінологічних сполучень до розряду фразеологічних одиниць повинно базуватися не на специфіці їх значення, не на відсутності в них емоційно-експресивної основи, а на семантичних властивостях компонентів термінологічного словосполучення.

Варто підкреслити, що внаслідок метафоризації вільного словосполучення фразеологізм наділяється особливою абстрагуючою здатністю – узагальнено – метафоричним значенням. При цьому фразеологічні одиниці як двокомпонентного так і багатоконпонентного складу володіють приблизно однаковим ступенем абстракції, якщо вони легко накладаються на вільне словосполучення однакового складу, порівн. наприклад: *висовувати язик – витратити останні сили, слабшати; валити все на одну купу – путати, не розрізняти зовсім неоднакові предмети і явища; валити через пень колоду – робити аби робилося (абияк, сяк - так)*.

У німецькій мові: *ins Wasser fallen – не здійснитися, j – m über den Kopf wachsen – виїти з – під чийсь влади (чийогось впливу)*.

Можна виділити наступні критерії ідентифікації сталих словосполучень:

1. *граматична структура*: словосполучення, предикативні сполучення, речення;
2. *вид спаяності / зчеплення компонентів*: одиничне, серійне, модильоване;
3. *значення* як результат семантичної трансформації всього компонентного складу або

одного компонента.

У сфері термінологічних сполучень нефразеологічного характеру простежується інша закономірність: чим багаточисленніше терміни, тим вужче поняття, що передається цим термінологічним сполученням, тим вужча сфера застосування термінологічного утворення. Так, наприклад,

багатокомпонентні спортивні терміни використовуються як назви певних спортивних вправ.

У кінцевому підсумку чим ідіоматичніше фразеологічна одиниця, чим у більшій мірі семантично модифіковані її компоненти, тим вища абстрагуюча їх здатність (компоненти, де актуалізуючись, набувають абстрактного значення).

Аналіз матеріалу дає можливість виділити такі диференційні ознаки фразеологічних одиниць і термінологічних словосполучень і представити їх у порівняльній таблиці.

Таблиця 1

Диференційні ознаки фразеологічних одиниць і термінологічних словосполучень

№	Терміни	№	Фразеологізми
1.	Як окремі слова так і словосполучення.	1.	Тільки словосполучення (або речення).
2.	Мовні первинні структури.	2.	Вторинні структури, що виникають завдяки переосмисленню існуючих словосполучень.
3.	Основний склад термінів охоплений специфічними науковими словниками різних підмов.	3.	Основний склад фразеологізмів, а також багаточисленні суміжні групи відображені в лексиконі загальної мови.
4.	Мають яскраво виражений міжнародний аспект. Вони не залежать від контексту і передаються лексичними елементами чужої мови.	4.	Фразеологізми – це особлива мова і навіть там, де інші мови використовують однаковий образ, є семантичні та прагматичні відмінності. (Виняток складають прислів'я та крилаті слова).
5.	Більша їх частина – іменники.	5.	Більша частина фразеологізмів німецької мови – дієслівні, а також прислівникові.

Отже, детермінологізація термінологічних і деонімізація власних імен із структурою словосполучень можуть привести до виникнення фразеологічних одиниць, але на питання, як далеко просунувся розвиток у кожному конкретному випадку, неможливо дати відповідь однозначно. У багатьох випадках напротязі довгого часу співіснують одна і друга класифікація. Наприклад: *der zweite Weltkrieg* – термін і *der Zweite Weltkrieg* як власна назва, як назва війни. Термін не завжди можна однозначно ідентифікувати. Це стосується перш за все суспільнонаукових термінів у публіцистичних зворотах. Часто може йти мова про перехідні явища. Слід підкреслити також і те, що фразеологізм у своїй якісній своєрідності не повторюється в інших одиницях мови і може протиставлятися іншим одиницям мови тільки в цій єдності форми і змісту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гаврись В.І., Пророченко О.П. Німецько-український фразеологічний словник. – Київ, 1981. – 798с.
2. Лалаян Н.С. Фразеологічні одиниці з ономастичним компонентом у сучасній німецькій мові. Автореферат кандидатської дисертації. – Одеса, 2008. - 20с.
3. Мюллер В. Великий німецько-український словник. – Київ, 2007.- 787с.
4. Fleischer W. Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache.- Leipzig, 1982.- 250S.
5. Stepanova M.D. Černyševa I.I. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache.- M., 1986.- 248S.

Щербина С. М.
(Київ)

КОНЦЕПТИ SUCCESS:FAILURE В АНГЛІЙСЬКІЙ ПАРЕМІОЛОГІЇ

У статті розглядаються особливості функціонування концептів SUCCESS:FAILURE в пареміологічному фонді англійської мови. Особлива увага приділяється прислів'ям, оскільки вони фіксують узагальнене сприйняття світу людиною.

В статье рассматриваются особенности функционирования концептов SUCCESS:FAILURE в паремологическом фонде английского языка. Особенное внимание уделяется пословицам, потому что они фиксируют обобщенное восприятие мира человеком.

The article deals with the binary opposition of concepts SUCCESS<>FAILURE in the English language paremiological corpus and is aimed at the investigation of the peculiarities of their functioning in English proverbs. Special emphasis is laid on the proverbs as they transcribe a human's overall perception of the world.

Антропоцентричний погляд на мову кінця ХХ ст. призвів до переосмислення системно-структурної наукової парадигми гуманітарного знання та розширенню лінгвістичних досліджень.

Мова як абстрактна сутність, що живе своїм власним життям і існує поза межами пізнавальної діяльності людини, перестала привертати увагу науковців. Тепер мова почала розглядатися не тільки як засіб спілкування, але й спосіб пізнання навколишньої дійсності, оскільки людина завжди сприймає світ через призму своєї мови, формуючи в своїй свідомості систему образів (концептів).

Актуальність даної статті зумовлена підвищеним інтересом вчених до вивчення особливостей вербалізації концептуальних сутностей у мові. Така зацікавленість перш за все пов'язана з відображенням в концептах процесів категоризації та концептуалізації дійсності, які є результатом когнітивних процесів, котрі спрямовані на групування на певній загальній підставі дискретних образів того, що спостерігається, випробується, перевіряється чи згадується [1, с.22].

Широковживане поняття концепт характеризується неоднозначністю свого тлумачення. Зокрема, концепт розуміється як «ментальне утворення» (Алефиренко 2003, Кубрякова 1996, Лихачов 2000, Попова, Стернин 2007, Селіванова 2006); як «культурне утворення» (Воркачев 2004, Голубовська 2004, Карасик 1996, Красных 2003, Маслова 2004, Степанов 1997); як «духовна цінність» (Бабаєва 2004, Воркачев 2004, Карасик 2007, Степанов 1997); як «прагматичне утворення» (Абрамова 2007, Гудков 2003, Донец 2001, Тер-Минасова 2000), що свідчить про різні сторони концепту, які відкриваються в процесі дослідження.

Домінантне місце серед ознак концепту займають культура, оцінка, психологія, що покладені в основу різних дефініційних моделей концепту [7, с.45]. Серед перелічених ознак, важливе місце належить і конститутивній ознаці, яка виражається у здатності концептів реалізуватися в антонімічних парах, так званих бінарних опозиціях. Як відомо, бінарні опозиції (лат. binarius, той, що складається з двох частин) утворюють особливий тип відношень в семіотичних системах, в рамках якого знак отримує своє значення через відношення зі знаком, що стоїть в опозиції [2, с.54]. На думку Т.В. Цив'ян, склад таких опозицій не випадковий і є першим кроком до оцінюючої класифікації. Об'єднані в одну опозицію її члени попадають в одне семантичне поле, яке описується ознаками позитивне / негативне [5, с.119]. Серед бінарних опозицій концептів, які вже стали об'єктом дослідження можемо назвати такі концепти як: ЖИТТЯ<>СМЕРТЬ (Грабарова 2001), ДОБРО<>ЗЛО (Лисицька 2001), СВЕТ<>ТЬМА (Любезная 2005), ОГОНЬ<>ВОДА (Хайруллина 2009), однак концепти SUCCESS<>FAILURE, об'єднані рамками бінарної опозиції ще не привертали увагу науковців, що становить новизну даного дослідження.

Низка наукових досліджень присвячених бінарним опозиціям показують, що бінарні опозиції мають здатність проявляти себе у фольклорного жанру, а саме, в міфах, казках та пареміологічному фонді [5, с.110].

Мета нашого дослідження полягає в аналізі реалізації структури бінарних концептів SUCCESS<>FAILURE в англійських пареміях.

Матеріалом для дослідження послуговували словники прислів'їв та приказок англійської мови (Apperson's Dictionary of Proverbs, The Concise Oxford Dictionary of proverbs [8, 9])

Пареміологічний фонд будь-якої мови є ключем до розуміння етнічного менталітету, який визначає національну своєрідність етносу, властиві йому форми поведінки, думок, єдність культурних традицій. Репрезентуючи окремі фрагменти мовної картини світу, паремії стають «дзеркалом життя» нації [4, с.49].

У сучасних наукових розвідках під пареміями розуміють усталені у мові та відтворювані в мовленнєвому процесі анонімні висловлювання, які є придатними для вживання в дидактичних цілях [3, С.258-264]. До них, як правило, відносять прислів'я та приказки, які дещо різняться між собою. Прислів'я – це, зазвичай, сталі, ритмічно організовані висловлювання повчального характеру, що передаються з покоління в покоління та виступають культурним надбанням народу. На відміну від них, приказки – це закінчені в граматичному відношенні речення, що мають буквальный план, тобто вони характеризуються прямою референцією на денотат. Звертаючись до прислів'їв і приказок, вчені роблять спроби відтворити способи сприйняття і розуміння людиною навколишнього світу на різних етапах її розвитку.

З метою класифікації паремій з тематикою успіх і поразка нами було обрано термін «логема», введений у використання П.В. Чесноковим [6]. Під логемою розуміють логіко-семантичну одиницю узагальненого характеру, під яку можуть бути підведені окремі групи паремій [6, с.46].

Проаналізовані паремії з тематикою success (успіх) в англійському пареміологічному фонді, можемо звести до 3 логем:

Логема 1: Успіх як результат докладання зусиль (45%)

Логема 2: Успіх як важлива роль в житті людини (33 %)

Логема 3: Успіх як не завжди бажаний результат (22 %)

У логемі 1 «Успіх як результат докладання зусиль» можемо виділити логемі нижчого порядку. 1.1. «Успіх – результат постійної праці» 1.2. «Успіх – боротьба» 1.3. «Успіх, закладений в рисах характеру людини»

У пареміях логемі 1.1. містяться думки про те, що успіх вимагає від людини систематичної праці, яка включає в себе як розумову так і фізичну діяльність (*success is a mirror of hard work; success is a ladder that cannot be climbed with your hands in your pocket; even a woodpecker owes his success to the fact that he uses his head*)

У логемі 1.1. «Успіх – результат праці» можемо виділити логему нижчого порядку 1.1.1. «лінь – перешкода на шляху до успіху», яка поєднує в собі паремії, що свідчать про те, що лінивим успіх не світить (*success and rest don't sleep together; he that would eat the fruit must climb the tree*)

Логема 1.2. поєднує в собі паремії, які вказують на те, що за успіх потрібно боротися (*success grows out of struggles to overcome difficulties, the way from Earth to Stars is not peaceful*)

Паремії логемі 1.3. стверджують, що успіх залежить від певних рис характеру людини, а саме таких як: мужність, старанність, сміливість, терпіння (*fortune favours the brave, cheek brings success, diligence is the mother of success, success is a journey not a destination*).

Логему 2 «Успіх як важлива роль в житті людини» можна розбити на більш конкретні логемі, Зокрема логема 2.1. «успіх є запорукою популярності» згрупує паремії, в яких містяться думки про те, що успішна людина завжди знаходиться в центрі уваги (*success has many fathers but failure is born an orphan; success is never blamed, success brings many relatives*). В пареміях логемі 2.2. зустрічається твердження про те, що один успіх притягує інший (*nothing succeeds like success; it never rains but it pours*), Логема 2.3. «Успіх – приносить надію» представлена однією паремією *Success develops hope*.

В англійській пареміології виділяється і незначна кількість паремій, які характеризують негативне ставлення до успіху як до явища, що може не принести бажаного результату. Досліджений прошарок паремій можемо об'єднати в логему 3 "Успіх як не завжди бажаний результат", в якій реалізується негативна оцінка успіху. Зокрема, успішна людина – не обов'язково щаслива людина, що і пояснюється в англійській паремії *success is not the key to happiness*. Логему 3 можемо розбити на більш конкретні. Зокрема, логема 3.1. «успіх може бути згубним явищем» поєднує в собі паремії, що містять думку про те, що інколи успіх може погубити людину (*success has brought many to distraction, lead to success – follow to failure*). З паремій об'єднаних в логему 3.2. «успіх має свій вимір», спостерігається думка про те, що надто багато успіху засліплює людину, яка вже не може себе контролювати і їй легко втратити все, до чого вона йшла (*a good name is sooner lost than won; too much water drowned the miller; all covet all lose*) (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Особливості вживання концепту *SUCCESS* в англійських пареміях

№	Логема	Аксіологічний показник	Кількісний показник
1	Досягнути успіху можна лише докладаючи зусиль		28
1.1.	Успіх – результат постійної праці	+	11
1.1.1.	Лінь – перешкода на шляху до успіху	–	7
1.2.	За успіх потрібно боротися	+	5
1.3.	Успіх закладений в рисах характеру людини	+	5
2	Успіх відіграє важливу роль в житті людини		14
2.1.	Успіх є запорукою популярності	+	8
2.2.	Один успіх притягує інший	+	5
2.3.	Успіх приносить надію	+	1
3	Успіх – не завжди досягнення бажаного результату		12
3.1.	Успіх може погубити людину	-	7
3.2.	Успіх має свій вимір	-	5

Як свідчать дані, наведені в Таблиці 1, домінуючу позицію за кількісними показниками займають паремії логемі 1 «Успіх як результат докладання зусиль», що значною мірою пояснюється особливостями англійської особистості спрямованої на досягнення успіху. Успіх в ос-

новному залежатиме від наполегливої постійної праці (*success is a mirror of hard work; success is a ladder that cannot be climbed with your hands in your pocket*). Складовими елементами успіху можуть виступати зусилля і боротьба (*success grows out of struggles to overcome difficulties, to overcome difficulties, the way from Earth to Stars is not peaceful*), розумова і фізична діяльність (*even a woodpecker owes his success to the fact that he uses his head*), популярність (*success has many fathers but failure is born an orphan; success is never blamed, success brings many relatives*), риси характеру людини (*fortune favours the brave, cheek brings success, diligence is the mother of success, success is a journey not a destination etc.*).

Однак не тільки позитивні, але й негативні параметри мовної особистості можуть бути складниками концепту SUCCESS (*success has brought many to distraction, lead to success – follow to failure*). Проте кількісний показник цього складника незначний, як видно із отриманих даних.

Англійські паремії з тематикою failure (поразка) розподілилися за 3 логемами:

Логема 1: Успіх і поразка – дві сторони однієї медалі (45%)

Логема 2: Поразка – наслідок бездіяльності людини (17%)

Логема 3: Маленька помилка – нерідко велика поразка (38%)

Логема 1 «Успіх і невдача – дві сторони однієї медалі» групує паремії, які свідчать про те, що поразка (failure) і успіх (success) співіснують в одній площині. Дану логему можемо розбити на більш конкретні, а саме: логему 1.1. «поразка – ключ до успіху», логему 1.2. «поразка – не завжди втрата», 1.3. поразка – тимчасове явище.

У Логемі 1.1 містяться думки про те, що поразка є позитивним явищем, оскільки вона загартовує людину і наближає її до успіху (*failure teaches success, failure is a stepping stone to success, failure is a mother of success*). Паремії логемі 1.1.1. «не зазнавши поразки – не отримаєш насолоди від успіху» свідчать про те, що саме поразка вчить цінувати успіх (*Victory is sweetest when you have known defeat, pain is close to pleasure, we know not was is good until we have lost it*).

Логема 1.2. охоплює паремії, які є свідченням того, що поразка – не завжди втрата (*sometimes the best gain is to lose, when you lose don't lose a lesson*).

Логема 1.3. включає паремії, що свідчать про те, що поразка – тимчасове явище (*after rain comes fair weather, pain is temporary, victory is forever*)

Паремії об'єднані в логему 2 є твердженням того, що failure (поразка) – результат бездіяльності людини, небажання бути успішним (*failing to plan is planning to fail, falling down doesn't signify failure but staying there does, one who makes no mistakes never makes anything*).

Логему 3 «поразка – згубне явище» можемо розбити на 2 логемі меншого порядку.

Паремії логемі 3.1 «поразка – це завжди втрата» є свідченням того, що нерідко одна поразка змінюється іншою, а інколи призводить і до справжньої катастрофи (*one misstep leads to another, one misstep could course a thousand year disaster, a small misstep can course you're a business*).

Логема 3.2. «поразка – привід для осуду» об'єднує в собі паремії, які містять твердження про те, що поразка не схвалюється суспільством, а на невдах чекає самотність (*a crumb from a winner's table better than a feast from a losers table, the loser always have an excuse, losers weep, finders keep*).

Таблиця 2

Особливості вживання концепту FAILURE в англійських пареміях

№	Логема	Аксіологічний показник	Кількісний показник
1	Успіх і поразка – дві сторони однієї медалі		19
1.1.	«поразка – ключ до успіху»	+	7
1.1.1.	«не зазнавши поразки – не отримаєш насолоди від успіху»	+	5
1.2.	«поразка – не завжди втрата»,	+	3
1.3.	поразка – тимчасове явище	+	4
2.	Поразка – наслідок бездіяльності людини	-	7
3.	«поразка – згубне явище»		16
3.1.	«поразка – все-таки втрата»	-	9
3.2.	«поразка – привід для осуду»	-	7

Як свідчать дані наведені в Таблиці 2, ключову позицію займають паремії логемі 1 "Успіх і поразка – дві сторони однієї медалі", кількісний показник яких становить 45% (*failure teaches success, failure is a stepping stone to success, failure is a mother of success, victory is sweetest when you have known defeat, pain is close to pleasure, after rain comes fair weather*). Це пояснюється тим, що

поразка і успіх складають діалектичну єдність взаємодоповнюючих логем.

Розглянувши англійські паремії, що репрезентують концепт «SUCCESS» і «FAILURE» можна зробити висновок про те, що досліджувані концепти характеризуються певною ієрархією їх складників, які можуть екстраполюватися як в позитивну так і в негативну аксіологічну площину, але розрізняються контекстною детермінованістю.

Надалі видається доречним визначити когнітивно-дискурсивні характеристики даних концептів з використанням методу фреймового аналізу, який би уможливив показати активацію певних слотів фрейму при мовному використанні концептів «SUCCESS» і «FAILURE».

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Приходько А.М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / А.М. Приходько. – Запоріжжя: Прем'єр, 2008. – 332 с.
2. Савенкова Л.Б. Русская паремиология: семантический и лингвокультурологический аспекты / Л.Б. Савенкова. – Ростов на Дону: Изд-во Рост. ун-та, 2002. – 240 с.
3. Савенкова Л.Б. Языковое воплощение концепта /Л.Б. Савенкова// Проблемы вербализации концептов в семантике текста: Материалы междунар. симпозиума. Волгоград, 22–24 мая 2003 г.: в 2 ч. – Ч. 1. Научные статьи. Волгоград: Перемена, 2003. – С. 258 – 264
4. Телия В. Н. Русская фразеология: Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты / В.Н. Телия. — М.: Наука, 1996. – 283 с.
5. Цывьян Т.Г. Модель мира и ее лингвистическая основа/ Т.Г. Цывьян. – М.: КомКнига, 2006. – 280 с.
6. Чесноков П.В. Основные единицы языка и мышления/ П.В. Чесноков. – Ростов на-Дону: Изд-во Рост. ун-та, 1966. – 244 с.
7. Шевченко І.С. Когнітивно-комунікативна парадигма і аналіз дискурсу/ І.С. Шевченко // Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен/ Під загальн. ред. Шевченко І.С.: Монографія. – Харків: Константа, 2005. – 356 с.
8. Apperson G. L. The Wordsworth Dictionary of Proverbs. – Wordsworth Edition Ltd, 1993 Режим доступу www.dict.prov./com/2010/02.htm
9. CODP – The Concise Oxford Dictionary of Proverbs. Oxford, New York. Oxford University Press. Third edition, 1998 Режим доступу www.dict.prov./com/2010/02.htm

Яценко Т. В.
(Чернівці)

ВІДНОШЕННЯ ОПОЗИЦІЇ «GOOD-EVIL» У ПАРЕМІОЛОГІЧНИХ СТРУКТУРАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглядається поняття і класифікація опозицій, здійснюється аналіз еківоленної опозиції концептів «Good-Evil» в англійських прислів'ях, приказках та афоризмах, окреслюються перспективи та напрямки їх подальшого дослідження.

В данной статье рассматриваются понятия и классификация отношений оппозиции, осуществляется анализ экиволенной оппозиции концептов «Good-Evil» в английских поговорках, пословицах и афоризмах, очерчиваются перспективы и направления их последующего исследования.

The article considers the notions of opposition, the research of the equipollent opposition of the concepts «Good-Evil» in English proverbs, sayings and aphorisms is carried out. Perspectives and directions of further research of the concepts «Good-Evil» are outlined.

На сучасному етапі розвитку гуманітарної науки та лінгвістики зокрема, виокремилась чітка тенденція – антропоцентралізація усіх її сфер. **Актуальність** даної статті визначається загальною спрямованістю сучасних лінгвістичних досліджень, в основу нових тенденцій яких поставлений пізнавальний і уявний світ людини, її культура, свідомість, ментальність, її зв'язки з природою, усім людством та її сама мова.

Відповідно основною **метою** можна визначити гіпотезу, що концепти Good та Evil являють собою ціннісні поняття англійської культури, які характеризуються набором ознак, які вступають у відносини еківоленної опозиції. Для досягнення цієї мети нами поставлено наступні **завдання**: 1) розглянути поняття опозицій та їх класифікацію; 2) провести семантичний аналіз лексеми «Good»; 3) провести семантичний аналіз лексеми «Evil»; 4) виявити загальні та специфічні компоненти змісту проаналізованих концептів. **Об'єктом** дослідження є англійська картина світу, відображена